

Postanowienie z dnia 27 listopada 2007 r.

III SW 55/07

Sąd Najwyższy nie jest uprawniony ani upoważniony do oceny postulowanych przez wnoszącego protest sposobów ulepszenia systemu ustalania wyników wyborów. Postulaty tego rodzaju nie odpowiadają ustawowemu pojęciu zarzutów protestu wyborczego (art. 79 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, jednolity tekst: Dz.U. z 2007 Nr 190, poz. 1360).

Przewodniczący SSN Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 listopada 2007 r. sprawy z protestu wyborczego Wojciecha K. przeciwko ważności wyborów do Sejmu RP i do Senatu RP, przy udziale: 1) Prokuratora Generalnego, 2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

p o s t a n o w i ł:

wydać opinię, że protest jest bezzasadny.

U z a s a d n i e n i e

Wojciech K. skierował 1 listopada 2007 r. do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych 21 października 2007 r. ze względu na naruszenie przez Państwową Komisję Wyborczą przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst Dz.U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, powoływanej dalej, jako „Ordynacja wyborcza” lub „ustawa”), które dotyczą ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów. Wnoszący protest zarzucił Państwowej Komisji Wyborczej: 1) naruszenie art. 164 ust. 5 Ordynacji wyborczej, polegające na uniemożliwieniu oso-

bom zgłaszającym listy kandydatów i mężom zaufania sprawdzenia prawidłowości zsumowania przez system komputerowy Państwowej Komisji Wyborczej danych o wynikach wyborów przekazywanych przez poszczególne obwodowe komisje wyborcze do okręgowych komisji wyborczych, co nastąpiło przez podjęcie uchwały PKW z dnia 8 października 2007 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących trybu i sposobu wykonywania zadań związanych z ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów oraz trybu i zasad powoływania pełnomocników do sprawdzenia zgodności arytmetycznej wyników głosowania w obwodzie i ich zadań w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 21 października 2007 r.; 2) naruszenie art. 46 ust. 1 ustawy, przez przeniesienie z okręgowych komisji wyborczych na zespół informatyków ustawowych uprawnień do ustalania wyników głosowania; 3) pozbawienie przez PKW w drodze „wytycznych” zarówno mężów zaufania, delegowanych do komisji obwodowych, jak i samych członków komisji, możliwości realnej kontroli jakości pracy komisji, która sumuje głosy, oddane na poszczególnych kandydatów i listy. W uzasadnieniu tego zarzutu wnoszący protest wskazał, że w wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej nie został zawarty ani bardzo rygorystyczny zakaz dzielenia się komisji obwodowych na podzespoły, ani rygorystyczny nakaz przeprowadzania przez tę całą komisję co najmniej losowej kontroli sumowań poszczególnych plików kart do głosowania, przeliczanych przez poszczególne podzespoły. Poza tym poważnym zaniedbaniem Państwowej Komisji Wyborczej jest niewprowadzenie do regulaminu obwodowych komisji wyborczych nakazu usunięcia z lokalu komisji długopisów bezpośrednio przed otwarciem urny.

Ponadto w swoim proteście Wojciech K. umieścił obszernie rozważania dotyczące postulowanego przez niego sposobu ustalania wyników wyborów oraz historię dotąd prowadzonej z Przewodniczącym Państwowej Komisji Wyborczej korespondencji dotyczącej wdrożenia przez Państwową Komisję Wyborczą proponowanych przez niego racjonalizatorskich rozwiązań technicznych i organizacyjnych.

Uczestnik postępowania - Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej w piśmie z 19 listopada 2007 r., zawierającym stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej, stwierdził między innymi, że zarzuty zawarte w proteście są merytorycznie nieuzasadnione i wyraził opinię, iż protest powinien zostać oddalony. Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej zarzuty stawiane przez wnoszącego protest są nieprawdziwe. Do Komisji nie wpłynęły żadne skargi osób pełniących funkcje mężów zaufa-

nia w okręgowych komisjach wyborczych na brak możliwości uzyskania jakichkolwiek danych. Ponadto autor protestu, zarówno w swych wcześniejszych wystąpieniach do Państwowej Komisji Wyborczej, jak i w obecnym proteście, nie wskazał na żadne przykłady nieprawidłowego ustalenia wyników wyborów z powodu przyjętych zasad wsparcia informatycznego organów wyborczych.

Uczestnik postępowania - Prokurator Generalny w piśmie z 20 listopada 2007 r. wniósł o wyrażenie przez Sąd Najwyższy opinii, że protest jest bezzasadny, ponieważ zarzuty podnoszone przez Wojciecha K. są niezasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 Konstytucji wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie. Ordynacja wyborcza stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 79 ust. 3). Przedmiotem zarzutów może być dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów Ordynacji wyborczej dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów (art. 78 ust. 1).

Zarzuty protestu wniesionego przez Wojciecha K. nie są zasadne. Odnosnie do zarzutu pierwszego należy wskazać, że zgodnie z art. 164 ust. 5 Ordynacji wyborczej, przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołu mogą być obecne osoby zgłaszające listę, którym przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów. Przepis ten ustanawia w stosunku do osób zgłaszających listę jedynie uprawnienie do obecności przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołu. Nie daje im natomiast uprawnienia do samodzielnego obliczania wyników wyborów w okręgu i weryfikowania w ten sposób poprawności zsumowania przez system komputerowy Państwowej Komisji Wyborczej wyników uzyskanych z obwodowych komisji wyborczych. Wobec tego nie można uznać trafności zarzutu naruszenia rozważanego przepisu przez uniemożliwienie osobom zgłaszającym listy kandydatów weryfikacji prawidłowości zsumowania przez system komputerowy Państwowej Komisji Wyborczej danych o wynikach wyborów przekazywanych przez poszczególne obwodowe komisje wyborcze do okręgowych komisji wyborczych. Co więcej, kwestionowana przez autora protestu uchwała Państwowej

Komisji Wyborczej z dnia 8 października 2007 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących trybu i sposobu wykonywania zadań związanych z ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów oraz trybu i zasad powoływania pełnomocników do sprawdzenia zgodności arytmetycznej wyników głosowania w obwodzie i ich zadań w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 21 października 2007 r. rozszerzyła, przez zapewnienie osobom zgłaszającym listę niewymaganego ustawą dostęp do wydruków kontrolnych z kilku wskazanych przez nich obwodów głosowania w celu porównania danych z protokołami przekazanymi z obwodowych komisji wyborczych. Rozważany przepis nie dotyczy natomiast w ogóle mężów zaufania. Tej kategorii uczestników procesu wyborczego dotyczy natomiast niepowołany przez Wojciecha K. art. 164 ust. 6 ustawy, stanowiący że mają oni prawo uczestniczyć przy przekazywaniu danych z protokołu wyników głosowania w okręgu wyborczym do Państwowej Komisji Wyborczej w sposób ustalony przez Państwową Komisję Wyborczą za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych. Także ten przepis nie mógł być naruszony w sposób wskazany przez wnoszącego protest. Należy też dodać, że autor protestu nie wskazuje na konkretne przypadki nieprawidłowości potwierdzające jego zarzuty. W tej sytuacji rozpatrywany zarzut należy uznać za nieuzasadniony.

Odnosnie do zarzutu drugiego należy wskazać, że zgodnie z 46 ust. 1 pkt 3 ustawy do zadań okręgowej komisji wyborczej należy ustalanie i ogłaszanie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym w zakresie określonym przepisami szczególnymi ustawy. Warto jednocześnie zauważyć, że art. 41 ust. 1 Ordynacji wyborczej zawiera upoważnienie dla Państwowej Komisji Wyborczej do ustalenia zasad i sposobu wykorzystywania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów. Realizując powyższą kompetencję Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwałę z 17 września 2007 r. w sprawie zasad i sposobu wykorzystania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 21 października 2007 r., w której w § 3 ust. 1 pkt 10 określiła, że system informacyjny wspomagający organy wyborcze w pracach przygotowawczych przed dniem wyborów oraz przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów umożliwia ustalenie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych. Przyjęty

przez Państwową Komisję Wyborczą zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy elektroniczny system przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów stanowił w praktyce podstawowe narzędzie z jakiego korzystały okręgowe komisje wyborcze przy ustalaniu wyników wyborów. Nie było to jednak narzędzie jedyne, bowiem w pkt 6 zdanie 3 powołanych wyżej wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych wskazano, że okręgowa komisja wyborcza może sprawdzić dane zawarte w wydruku uzyskanym z systemu informatycznego z wyliczeniami dokonany innymi metodą. Okręgowe Komisje Wyborcze mogły zatem korzystać z innych instrumentów ustalania wyników głosowania. Wskazuje to w oczywisty sposób na niezasadność rozważanego zarzutu naruszenia art. 46 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej, przez przeniesienie z okręgowych komisji wyborczych na zespół informatyków ustawowych uprawnień do ustalania wyników głosowania.

Odnosnie do zarzutu trzeciego należy stwierdzić, że Wojciech K. nie sformułował i nie skonkretyzował zarzutów naruszenia konkretnych przepisów Ordynacji wyborczej, jak również nie wskazał dowodów, na których opiera swoje zarzuty, ograniczając się jedynie do zasugerowania potencjalnych możliwości zaistnienia nieprawidłowości przy ustalaniu wyników wyborów w obwodowych komisjach wyborczych. Zarzut ten nie spełnia zatem wskazanych wyżej wymogów dotyczących protestu wyborczego, określonych zwłaszcza w art. 78 ust. 1 i art. 79 ust. 3 ustawy.

Na koniec należy wskazać, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony ani upoważniony do oceny postulowanych przez wnoszącego protest sposobów ulepszenia systemu ustalania wyników wyborów, których obszerna prezentacja i uzasadnienie stanowią pozostałą część rozpatrywanego protestu. Postulaty tego rodzaju nie odpowiadają ustawowemu pojęciu zarzutów protestu wyborczego, do którego rozpoznania upoważniony jest Sąd Najwyższy na podstawie art. 79 Ordynacji wyborczej

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 80 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej wyraził opinię jak w sentencji.

=====